

Lamgeslagen

Lamgeslagen

Glenn Evens

Met dank aan Bennie, Evy, Glenn, Judith, Karin en Wilko. Zij waren een bron van inspiratie tijdens het schrijven van dit boek.

Schrijver: Glenn Evens
ISBN: 9789402135633
© Glenn Evens

1

DDR 1985

Maria Garchow was verbijsterd toen de grote vaas, die ze van tante Ulrike had gekregen, tegen de muur, vlak naast haar hoofd uiteenspatte. Hoewel ze normaliter ad rem reageerde op welhaast elke onverwachte gebeurtenis, was ze nu volkomen sprakeloos. Haar bezopen echtgenoot stond tegenover haar met een gelaat dat klam was van het zweet. Met bloeddorlopen ogen en een kwaadaardige grimas op zijn gezicht. Ze stond stokstijf af te wachten wat er nu ging gebeuren. De man, die ze zo goed dacht te kennen, liep zwalkend op haar af en sloeg haar met gebalde vuist in haar knappe gezicht. Onder dit krankzinnige geweld viel ze op de vloer. Hij knielde over haar heen, dwong haar gezicht in zijn richting, opdat ze niets zou missen van zijn woorden.

“Ik weet wel waar jij mee bezig bent, Maria”, beet hij haar toe. Ze voelde hoe spatjes van zijn speeksel op haar wangen terecht kwamen en kokhalsde van afschuw. Haar ogen wendde ze niet af, want dat ze hem mentaal de baas was, veranderde niet door geweld. Ze was fysiek niet tegen hem opgewassen en nog steeds verwonderd over deze eerste – en, als het aan haar lag, zeker de laatste – keer dat hij haar had geslagen. Maria was tijdelijk overmand, verdoofd door een mengeling van ongeloof en pijn.

Meer dan die ene, bedreigende zin zei hij niet en zijzelf miste op dat moment de kracht om te reageren. Hij stond op, draaide zich om en verliet het armzalige appartement. Ze stond langzaam op en zag dat het stopcontact naast haar het brute geweld niet had overleefd.

Natuurlijk had haar relatie met Dré een voorgeschiedenis. Hij was een jaar ouder dan zij en behoorde tot een van haar bewonderaars op de middelbare school. Hoewel ze aanvankelijk weinig in hem had gezien, vond ze aan de andere kant dat hij er wel mee door kon. Dré was een halve kop groter dan Maria en het moet gezegd: knap was hij wel. Daarmee voldeed hij aan twee belangrijke criteria.

Natuurlijk waren er andere liefdes geweest. Zoals Karl, van wie ze zeer gecharmeerd was, en Matthias, een vreselijk aantrekkelijke klasgenoot die alle meiden kon krijgen door slechts in hun buurt te zijn. Maar Karl was meer een speeltje dan een serieuze huwelijkskandidaat. Zij hield van hem zoals je van een puppy houdt. Ook al omdat hij wel tien centimeter kleiner was dan zij. En dat vond Maria een onoverkomelijk probleem. Achteraf had het haar gespeten dat ze zo kortzichtig was geweest, dat ze niet verder had gekeken dan haar neus lang was.

Matthias leek perfect, maar was een enorme hark in de omgang met vrouwen. De meest grove beledigingen rolden van zijn lippen, zonder dat hij daar zelf erg in leek te hebben. Desalniettemin wekte hij de indruk dat het niet slecht bedoeld was, dat hij van binnen wel degelijk vatbaar was voor enige beschaving. Hoewel ze hem aanvankelijk het voordeel van de twijfel had gegeven, bleek al snel dat deze kwalijke dommigheid ook in zijn ouders terug te vinden was. Zowel zijn vader als zijn moeder leken zo ver van enige vorm van beschaving af te staan, dat deze karaktertrek wel genetisch bepaald moest zijn. Uiteindelijk maakte Maria in haar hoofd een lijstje met plus- en minpunten en zo kwam Dré als redelijk alternatief bovendien.

Haar moeder had haar erop gewezen dat het verstandig was ook te kijken naar de staat van de toekomstige schoonouders. Niet alleen of ze goed in de slappe was zaten, voor zover je daarvan kon spreken in een communistische staat, maar ook konden ze worden gezien als een oudere versie van Dré. Wat dat betreft zag het er goed uit. Zijn moeder was nog altijd een mooie vrouw en zijn vader een leidinggevende functie in een fabriek. Er zou toch wel iets van hun genen zijn terug te vinden in hem? Ook hem kon men niet betichten van lichamelijke onaantrekkelijkheid. Dus, of Dré nu meer leek op zijn vader of zijn moeder, in beide gevallen pakte het goed voor haar uit.

Zijn vader was ietwat afstandelijk, maar had wel goede manieren. Iets dat bij Dré ontbrak. Maria kon zich echter voorstellen dat zijn vader vroeger ook zo onbeholpen was geweest. Ze was er van overtuigd dat ze Dré wel in de juiste

vorm zou kunnen kneden, zoals een pottenbakster een vormeloze klomp klei precies kon vormen zoals ze in gedachten had.

Verliefdheid voelde ze niet, want in de beschrijving van dit fenomeen, zoals ze die had gehoord van andere meiden, vond ze niets herkenbaars. Verliefd zijn moest iets heel bijzonders zijn, zoals een hemel op aarde. Misschien was ze gewoon niet in de wieg gelegd voor zulke hemelse gevoelens. Sabine, haar beste vriendin, kon eindeloos vertellen over verliefdheid. Zij kon zo volledig in beslag genomen zijn door een man, dat alles uitsluitend om hem draaide. Volgens haar kon verliefdheid echter even plotseling weer verdwijnen, als een pluusje in de wind. Maria luisterde vol verwondering en met een zweem van jaloezie naar haar en hoewel ze het aanvankelijk nogal overdreven vond, was ze er inmiddels van overtuigd dat Sabine's verliefdheid bijna niet onder woorden kon worden gebracht. Het leek haar een ervaring die je minstens eens in je leven moest hebben ondergaan. Zoals sommige mensen hun ultieme wens in vervulling lieten gaan door een bedevaartsoord te bezoeken.

Ze voelde een dringende behoefte om wat er was gebeurd te delen met Sabine maar deze was natuurlijk druk bezig patiënten te verzorgen in het plaatselijke ziekenhuis. Kennissen van Maria, die Sabine als verpleegster hadden ervaren, waren zeer te spreken over de manier waarop ze haar taak invulde. Vooral haar onderkoelde humor werd erg gewaardeerd. Er zouden ongetwijfeld ook patiënten zijn die haar humor niet doorgrondde of er zelfs niet het begin van geestigheid in hadden ontdekt, maar dat lag vast en zeker aan hun eigen bekrompenheid.

Sabine was min of meer belezen. Ze had daarbij een voorkeur voor boeken die niet werden gepubliceerd in Oost Duitsland. Vooral omdat het eigenlijk niet mocht, voelde ze zich ertoe aangetrokken, zoals Eva de verboden appel in het paradijs onweerstaanbaar had gevonden. Toch had de aldus verworven wijsheid ook een schaduwkant. Ze had Maria wel eens in vertrouwen verteld dat ze aan de ene kant blij was met de boeken van schrijvers uit het westen, maar soms ook

spijt had van het verruimde blikveld dat ze hierdoor had verkregen.

Ze had Maria weten te verleiden tot het lezen van “*Aus der Ferne*” van *Heinrich Biell*, de bekende West-Duitse schrijver. Daar, aan de andere kant van het IJzeren gordijn, was het gras groener, mocht je bijna alles zeggen wat je wou. Daar was vrijheid en welvaart. Misschien was het wel beter om niet teveel over na te denken. Daarvóór had Maria de vrijheid niet zo gemist. Daarna had ze gehunkerd naar zo’n manier van leven. Soms had ze er spijt van dat Sabine haar het boek had gegeven. Ze had daarmee een zaadje in haar ziel geplant, dat tegen de verdrukking in ontkiemde. En tot overmaat van ramp kon ze het niet nalaten dit breekbare jonge leven te voorzien van water, door ook andere verboden boeken te lezen. Sabine had haar op het hart gedrukt deze romans niet rond te laten slingeren, maar altijd goed te verstoppert, ook voor Dré. Ze had deze raad altijd zorgvuldig opgevolgd, ook al kon ze geen redenen bedenken waarom de overheid deze kunstig geschreven romans op de zwarte lijst had gezet.

Ze liep naar de slaapkamer en keek in haar eigen kledingkast, waar ze enkele boeken in een schoenendoos bewaarde, onder de schoenen zelf. Ze lagen er nog steeds. Dit was bij uitstek een plek waar Dré nooit zou kijken. Toch had hij gezegd: “Ik weet wel waar jij mee bezig bent, Maria.” Wat had hij bedoeld met zijn opmerking? Natuurlijk had zij met Sabine over *Aus der Ferne* gesproken, maar altijd alleen als ze onder elkaar waren. En uitsluitend als Dré aan het werk was. Ze moest Sabine spreken zodra deze thuis was.

2

Voormalige DDR 2015

Bezorgd keek Alfred Zomer hoe Frau Hüttenberger moeizaam terugwaggelde naar haar huis om de sleutel van de oude villa te halen. De bejaarde, zwaar gebouwde vrouw, had duidelijk moeite om haar lichaam in evenwicht te houden. Ze helde nu eens over naar links en dan weer naar rechts. Het zou hem verbazen als ze onderweg naar haar woning, ongeveer 50 meter verderop, niet meerdere keren zou pauzeren, of zelfs haar bestemming niet zou bereiken.

Dit kon een eeuwigheid gaan duren. Maar zijn lot lag in haar handen en hij kon en durfde haar er niet bij te helpen vanwege de barse blik die ze hem toewierp.

Het gaf hem tijd om de schrik weer om zijn hart te laten slaan. Vanwege de onbesuisde aankoop, hoe onwaarschijnlijk laaggeprijsd dit pand ook was. Met zijn talent voor verkeerde beslissingen leek het gedoemd om te mislukken. Maar het zou in ieder geval wel zijn eigen, persoonlijke mislukking zijn.

Het was zeer wel mogelijk dat het een fiasco zou worden, realiseerde hij zich. Aan de staat van het pand zou dat echter niet liggen, had de makelaar hem verzekerd. Waar hij de kozijnen ook beklopte, ze voelden solide, er bladderde geen verf af en ze bevatten zelfs dubbel glas. Met 30 kamers was het raamwerk van de villa zelf al een kapitaal waard. De muren waren opgetrokken in een tijd dat men bouwde voor de eeuwigheid, net als het oerdegelijke dak. Zelfs bij een mislukking van dit project was de kans groot dat Alfred er bij doorverkoop op zou verdienen.

De op leeftijd ogende vrouw liet erg lang op zich wachten. Met haar tempo van een waggelende eend rekende Alfred zeker op drie kwartier voordat ze met de sleutel terug zou zijn. Daarom worstelde hij zich door het dichte struikgewas naar de achterkant van zijn villa. Daarbij liepen zijn gezicht en handen enige schade op door terugzwiepende

takken met doorns. De pijn verbijtend, drong hij door tot aan de achterkant, waar het terrein begaanbaar was.

De openslaande deuren die toegang gaven tot een bibliotheekachtige ruimte, vol met draagplanken aan de muren, bleken onafgesloten. Na het nodige duw- en trekwerk schoot de rechterdeur open. Ongehinderd liep hij de grote kamer binnen. De vloer was voorzien van schraal ogend parket, gelegd in een mozaïekpatroon. Aan de muur hing een enorm schilderij. Het beeldde een jachttafereel uit met een prominente plek voor een heldhaftig kijkende ruiters aan de oever van een rivier.

Benieuwd naar de andere vertrekken, die hem slechts via wellicht bedrieglijke foto's waren getoond, probeerde hij vergeefs de deur aan de rechterkant, daarna de deur aan de andere kant te openen. Vreemd, dacht hij, om de buitendeur onvergrendeld te laten, en de binnendeuren op slot te doen.

Kalijn - zijn vrouw - had deze dwaze aankoop zeker afgekeurd, als ze nog geleefd had. Vrienden vonden het roekeloos, al zeiden ze hem dat nooit recht in zijn gezicht. Een villa in voormalig Oost Duitsland. Voor een prijs die addertjes onder het gras deed vermoeden. Ook de kinderen waren ernstig verontrust over deze vreemde zet. En hijzelf? Alfred was voorbereid op onvoorziene tegenslagen en tegelijkertijd bijzonder opgewonden over deze sprong in het diepe.

Ondertussen was het bijna drie kwartier geleden dat Frau Hüttenberger de sleutel was gaan halen. Alfred haastte zich naar de voorkant en wachtte bij de imposante trap naar de ingang, geflankeerd door indrukwekkende pilaren. Hij speurde in de richting vanwaar hij haar verwachtte. Ze had nu toch ruim de tijd gehad om de sleutelbos te pakken, eventueel even uit te rusten en naar het toilet te gaan, en terug te keren. Bij zo'n oude vrouw kon er onderweg echter van alles gebeuren. Als ze was gevallen, was dat om de hoek gebeurd, want hij kon de hele straat afkijken en daar was niets aan de hand.

De onzekerheid vrat aan hem. Hij wist ongeveer waar ze woonde en haastte zich daarheen. Omdat ze hem had

verklapt dat ze *gleich um die Ecke* woonde, liep hij naar de voordeur van het eerste huis na de bocht en belde aan.

Echter, Hoe vaak hij ook belde, niemand kwam aan de deur. Uiteindelijk hoorde hij vanuit de achtertuin een zwak "Hier!" Toen hij voorzichtig de poort opende, zag hij zijn Duitse buurvrouw aan een tafel zitten met een bak aardappelen op schoot en een schilmes in haar hand. Ze keek hem aan met een blik van "wat doe jij dan hier?"

"Alles ok Frau Hüttenberger? Hebt u de sleutelbos gevonden?"

"Die heb ik toch *schon längst* in de brievenbus gedaan! U was er immers niet. Ik heb nog geroepen en geroepen!" zei ze verontwaardigd.

Juist toen Alfred wilde vragen hoe ze dat zo snel gedaan had, zag hij de scootmobiel staan. Goed, dat was verklaard.

"Maar...", begon hij vertwijfeld, "hoe kom ik dan bij de sleutels?"

"Ik heb de sleutelbos aan een touwtje gebonden. Met aan het eind een knoop die net buiten de klep hangt. U kunt hem zo pakken. Wel voorzichtig doen en niet de knoop naar binnen drukken, want dan hebt u echt een probleem."

Net toen hij aanstalten maakte om weg te gaan, voelde hij totaal onverwacht haar hand op de zijne. Overrompeld door deze plotselinge actie, bleef hij als bevroren in zijn ongemakkelijke houding staan en keek haar vragend aan. Er schoot van alles door zijn hoofd. Wilde ze hem waarschuwen voor zijn naderende dood, omdat de villa vervloekt was door de ruiters op het schilderij? Of hem bedreigen omdat indringers hier niet welkom waren?

"Blijf nog even," zei ze met krakende stem, "Ik heb Kaffee und Kuchen."

Ze wachtte zijn antwoord niet af en schonk vanuit een kitscherig kannetje zijn koffie in een soortgelijk kopje. Daarna bood ze hem een enorm stuk gebak aan. Hij had überhaupt geen zin om met Frau Hüttenberger een gesprek aan te gaan, maar had geleerd dat het afslaan van zo'n gebaar wel eens geheel verkeerd zou kunnen vallen. Daarom aanvaardde hij het met geveinsde blijdschap.

“Ik ben helemaal alleen. Mijn man en ik hebben heel lang gearbeid in de trabantenfabriek in Zwickau. Hij is eraan gestorven. Ik was altijd al sterker dan hij. Nu ben ik helemaal alleen met een klein pensioentje.”

Een dikke traan vertrok uit haar ooghoek, maar ze vermande zich snel.

“Dus u hebt de villa met de 30 kamers gekocht?”

“Ik had het gevoel dat ik dit moest doen,” zei Alfred voorzichtig.

“Viellicht ist Es besser so,” murmelde de vrouw, voor zich uitstarend.

“Wat bedoelt u daarmee?” vroeg hij geïnteresseerd. Ze aarzelde even voordat ze antwoord gaf.

“Het is beter dat het nu eindelijk weer bewoond is. Een gebouw dat lange tijd onbewoond is, verkommert en sterft een langzame dood. Gelukkig voor u hebben ze het een paar jaar geleden nog gerenoveerd.”

Aan haar ontwijkende blik zag hij dat de reden voor haar geheimzinnige opmerking een andere was. Een beklemmend gevoel nam bezit van hem. “Er hangt nog een schilderij in de bibliotheek,” zei hij, “Met een...”

“Ah, de *Jagdszene* !” haastte Frau Hüttenberger zich, “Zo’n mooie reproductie. Niets waard, behalve de lijst. Maar het ziet er net zo uit als het origineel. Als ik het geld had, zou ik het direct van u willen overnemen. Maar met mijn kleine pensioen...”

Daarmee sloeg ze een brug naar de trabantenfabriek die in hoge mate haar leven had bepaald.

“In Zwickau *gibt es noch* een café waar ze de oude trabantenliederen zingen. “*Unser Arbeitsplatz,*” “*Kampfplatz für den Frieden.*” “4026 Schweißpunkte.” “*Gastarbeiter aus Cuba.*” Ook wij hebben dat gezongen, Andreas en ik.” Ze liet hem een foto zien van Andreas. Het was een lange man. Min of meer het type als zijn oom Herman. De ondeugendheid en branie straalden hem de ogen uit.

Vijf minuten later dronken ze samen bier, omdat ze weigerde hem het gevraagde water te geven. Toen hij daarna wilde gaan, verzekerde ze hem dat het afslaan van een tweede biertje een regelrechte belediging zou zijn. Om hier

een eind aan te maken, dronk Alfred te snel. Behoorlijk beroerd wist hij zich uit de klauwen van Frau Hüttenberger te bevrijden. Diep inademend om de misselijkheid te verdrijven, liep hij zo goed als het ging de straat op naar de villa, terwijl Frau Hüttenberger hem nog naschreeuwde: "Pas op dat de knoop niet in de brievenbus valt, ja?!" Hij maakte een gebaar dat hij het begrepen had.

Een mooie binnenkomer, bedacht hij beschaamd, om licht zwalkend de straten onveilig te maken in de voormalige DDR. Hier en daar meende hij gezichten te zien vanachter de ramen. Hij werd natuurlijk bekeken en bespot. Gelukkig was het maar een klein stukje naar de villa.

De trap naar de indrukwekkende ingang bood een prima plek om zijn zonden te overdenken. Het duurde een kwartiertje voordat hij zich goed genoeg voelde om de sleutelbos uit de brievenbus te vissen. Het was een losstaande, groene brievenbus van metaal. Juist toen hij de knoop, die gevangen zat tussen de klep en het frame, voorzichtig wilde vastpakken, ging de telefoon. Tot zijn ontzetting duwde hij in een reflex de knoop naar binnen.

Totaal gefrustreerd nam hij de telefoon op en blafte: "Ja?!"

Het was Amy, zijn dochter, die met de beste bedoelingen contact met hem zocht en ontdaan reageerde op de manier waarop hij de telefoon had opgenomen. Hij kon nog maar net voorkomen dat ze ophing. Na duizend verontschuldigingingen gaf ze hem het voordeel van de twijfel. Ze was gewoon benieuwd naar zijn avonturen in Remse en vroeg tevens of hij misschien gedronken had.

"Eerste kennismaking met de buurvrouw. Oude buurvrouw," legde hij uit, "koffie met gebak en daarna bier. Heb dus mijn eerste vriendschap al gemaakt. Maak je geen zorgen, hier gaat alles goed."

Haar bekommering was ontroerend, maar hij kon haar er onmogelijk van overtuigen dat het goed met hem ging. Hij beloofde haar terug te bellen aan het einde van de dag.

De brievenbus stond uitdagend op hem te wachten. Hoe moeilijk kon het zijn om de sleutel eruit te vissen met een ijzerdraadje of desnoods een dunne tak? Hij vond een

flinke twijg met een soort haak aan het eind. Triomfantelijk duwde hij de twijg door de brievenbus en roerde het haakje rond, op zoek naar het bevrijdende geluid van een rammelende sleutelbos.

Een man met een rottweiler keek vanaf een afstand toe en riep: "Wat doe je daar?!" Alfred zag hoe hij zijn telefoon pakte. Ongetwijfeld om de politie te bellen. Hem uitleggen dat het zijn eigen villa was, leek hem geen optie. De hond gromde vervaarlijk. Als hij het dier maar niet op hem los liet. Het leek hem beter om te stoppen met het hengelen naar de sleutelbos. Een tweede en een derde buurtbewoner voegden zich bij de man met een rottweiler en alle drie hielden ze hem nauwlettend in de gaten. Zijn gebaar dat er helemaal niets aan de hand was, bleek zinloos. De man met de hond gebaarde hem terug om geen enkele beweging te maken. Nooit eerder hadden vijf minuten hem zo lang geduurd. Want dat was de tijd die de politie nodig had om hierheen te rijden. Met gillende sirene.

3

DDR 2015

“Günschen, eten!!”

Günther had een bloedhekel aan de koosnaam Günschen. Hij had zijn moeder er meermaals op aangesproken dat hij niet zo genoemd wilde worden. Het klonk als een meisjesnaam. Maar elke keer als hij haar daaraan herinnerde, wist ze hem zó belachelijk te maken dat hij steevast huilend op zijn kamer eindigde. Daarom verdroeg hij het meestal tandenknarsend.

“Kom eraan!!” schreeuwde hij terug. Al die tijd had hij winkeltje met zichzelf gespeeld en eten was altijd een welkome afleiding voor hem. Hij verheugde zich op de geroosterde buikspek met gebakken aardappelen en *Apfelstrudel* met slagroom na. De spek had hij die middag al zien liggen op het aanrecht en zijn moeder wist dat buikspek altijd samen moest gaan met gebakken aardappelen, niet met gekookte. Vanuit zijn kamer rook hij een half uur geleden al dat moeder uitjes aan het fruiten was en hij had zijn vader al in de woonkamer zien zitten roken, iets dat hij zich alleen maar toestond als het werk in de slagerij erop zat.

Ondanks zijn overgewicht danste Günther lichtvoetig de trap af. Hij had zo’n vreselijke trek, dat hij bij het woord “eten” alleen al vleugels kreeg. Hij zweefde als het ware met de heerlijkste geuren in zijn neus naar de bron van al dat lekkers.

“Nou Günschen,” zei zijn vader, hem meewarig aankijkend, “Jij bent snel beneden.”

“O, ik heb zo’n honger.”

Zijn moeder kwam aanlopen met een enorme schaal met geroosterd buikspek en zette deze op tafel. Gaan we eerst bidden vandaag? Vroeg Günther zich af, want niet bidden voor het eten gebeurde nu eens wel, dan weer niet, al naar gelang het vader beliefdde. Vader en moeder vouwden hun handen en sloten hun ogen. Met een verveeld gezicht deed Günther hetzelfde. Na een kort gebed dat vader met een plots veel lagere stem uitsprak, keek moeder hen aan en zei

langzaam en nadrukkelijk “eet smakelijk.” Ze gebaarde naar haar man dat deze het vlees kon gaan verdelen. Eerst kreeg zijn moeder haar portie, daarna zijn vader. Ze namen slechts een bescheiden deel van het vlees, zodat er lekker veel over zou blijven voor Günther. Als hij zijn eerste portie vlees naar binnen zou schrokken, kon hij met een gerust hart nog zo’n portie nemen. Echter, tot zijn verbazing legde vader geen krokant geroosterde buikspek op zijn bord, maar een kleine haaskarbonade. Günther wachtte even, omdat hij verwachtte dat vader het magere stukje vlees weer van zijn bord zou halen en in lachen zou uitbarsten. Om hem daarna alsnog een flinke portie van dat lekkere, vette buikspek op te scheppen. Dat zou wel een leuke grap zijn geweest. Maar vader zette de schaal terug op tafel en schepte groente en aardappelen op. Niet begrijpend keek Gunther naar zijn moeder, die smalend naar hem glimlachte.

“Sorry Günschen. Je wordt te dik. Dus voor jou geen buikspek en ook geen gebakken aardappelen.”

“Maar, maar, mama.”

“Waarom denk je dat je zo gepest wordt op school, Günschen? Je bent gewoon moddervet. Achter je rug lacht iedereen je uit. En daar kun je zélf iets aan doen. Daar kunnen wij sámen iets aan doen.”

“Maar mama,” klaagde Günther verongelijkt, “dit is niet genoeg.”

“Je mag zoveel opscheppen als je wilt, maar niet van alles. Groente, aardappelen en één karbonade. Kinderen in Afrika zouden er een moord voor doen.”

“Ja!” zei vader met stemverheffing, terwijl hij zijn vork neergooide, “en nu is het genoeg! Ik laat mijn eten niet bederven door een ondankbaar rotjoch van twaalf. Als je dat maar in je oren knoopt.”

“Twaalf,” zei zijn moeder schamper, “maar hij gedraagt zich als een kind van zes.”

“Hoor je nou zelf wat je zegt? Waar het kind bijzit? Denk toch eens na.”

Gunther was het wel gewend dat ze zo over hem praatten, als hij er zelf bijzat. Het was vernederend, maar niet zo vernederend, als hem al die lekkernijen onthouden.

“Jullie zijn zó gemeen!!” schreeuwde hij, “ik wil niets meer met jullie te maken hebben!” Hij stond zo wild op dat zijn stoel achterover viel en hij wilde zich uit de voeten maken, naar boven, naar zijn eigen kamer. Maar moeder liet het niet toe. Ze dreigde met de meest verschrikkelijke dingen als hij niet direct terug kwam en zijn bord leeg at. Omdat hij wist waartoe ze instaat was, gaf hij uiteindelijk toe. Snotterend begon hij het droge varkensvlees tussen zijn kiezen te vermalen. Hij propte een stuk gekookte aardappel zonder jus in zijn mond en moest bijna kokhalzen. De andijvie wilde hij absoluut niet nemen en hij keek zijn vader aan om te ontdekken of daarover te onderhandelen viel. Maar zijn moeder sloeg met haar vuist op tafel en stak een waarschuwende vinger op tegen zijn vader, waarop deze plotseling deed alsof zijn neus bloedde.

Zonder daadwerkelijk over te geven at Günther zijn bord leeg. Toen moeder naar de keuken ging om het toetje te halen, schoof vader snel een stukje buikspek op zijn zoons bord en gaf hem een knipoog. Snel duwde de jongen het stuk spek naar binnen. Hij had onvoldoende tijd om het langzaam te kauwen en er echt van te genieten, want zijn moeder was alweer terug uit de keuken. Daarom hield hij op met kauwen en hield het stuk spek in zijn mond, met zijn lippen op elkaar.

“Ach, praat je nou niet meer tegen ons?” sneerde moeder, “kijk hem daar nou zitten met zijn kaken op elkaar. Met zijn zuinige mondje en zijn wipneus.”

“Laat hem nou,” begon vader, “hij wordt al genoeg gepest.”

“Ja, hoe zou dat nou komen?” sneerde ze, “hij ziet er toch ook echt niet uit. Maar je hebt gelijk, een wipneus is het niet. Het is meer een varkensneus. Je kijkt hem recht in zijn neusgaten. Neusgaten met snotjes erin.”

Günther kon het wel uitschreeuwen. Net zoals zijn moeder wilde, want ze keek hem heel uitdagend en afwachtend aan. En toen ineens, kon hij zijn kaken niet meer op elkaar houden en schreeuwde hij iets onverstaanbaars. Stukken vet spek vielen uit zijn mond, op de vloer.

“Je bent gemeen! Je bent héél gemeen!!” herhaalde hij, nu beter verstaanbaar.

“En jij hebt je bek vol met spek. O gut, dat rijmt, wat grappig.” Ze keerde zich naar vader, die het liefst in de grond was gezakt bij het zien van de half gekauwde spek. “En jij bent zelf geen haar beter dan je zoon.”

Zo ging het altijd. Vernedering en onthouding van liefde. Zijn vader was wel wat zachtmoediger dan zijn moeder, maar dat zat gewoon in hem. Het had niets te maken met gevoelens voor de jonge Günther. Op een dag had hij voor zichzelf een uitweg gevonden. Hij hield er een vriendin op na en zorgde ervoor dat moeder het te weten kwam. De scheiding verliep heel vlot, omdat ze allebei zo snel mogelijk uit elkaar wilden. Er werd nog wat gesteggeld over wie Günschen moest verzorgen, maar niet lang, want vader werkte de hele dag en moeder was dus de aangewezen persoon om zich met haar kind bezig te houden. Omdat het gezin boven de slagerij woonde, moest er iemand vertrekken en uit praktische overwegingen was dat moeder. Ze ging verhuizen naar een klein huis drie dorpen verderop.

Het werd een ellendige tijd voor Günther. Op school werd hij nog altijd gepest en thuis was het ook al niet veel beter. Regelmatig verdween hij naar zijn vader, die altijd wel iets lekkers voor hem had. Zo was hij wel. Uit schuldgevoel zorgde hij ervoor dat zijn zoon lekker te eten kreeg. De ene keer had hij varkensribbetjes, de andere keer eigengemaakte worst of stoofvlees. Zijn vriendin en hij waren na de scheiding van Günthers moeder al snel uit elkaar gegaan. Vader leek daarna helemaal gelukkig te zijn.

Günthers vijftiende verjaardag ging voorbij zonder cadeautjes of gasten. Die avond zat hij bij zijn vader restjes van vleeswaren te eten. Jagdwurst, Remsener Wurst, gelardeerde lever, sappige rosbief, het ging er bij hem allemaal in als koek. Vader zelf zat achter het bier en voor de televisie, toen hij onverwacht zei:

“Ik heb er eens over nagedacht, Günther. Jij bent zo’n lekkerbek en je weet meer van vlees dan wie ook. Heb je geen zin om me te helpen in de slagerij?”

4

DDR 1985

Maria fietste in een stevig tempo langs de parkachtige Brunersweide, waar altijd wel verliefde stelletjes te vinden waren, als het weer het toeliet. En vandaag was het weer uitzonderlijk mooi. Een slungelachtige jongen en een beeldschoon meisje trokken haar aandacht. Ze zaten op één van de betonnen bankjes onder een treurwilg en konden niet van elkaar afblijven. Maria verlaagde haar tempo om het tweetal langer te kunnen bekijken. Ze hielden met een verlegen blik elkaars handen vast. Karl en zij hadden dit ooit ook gedaan. Karl had heel teder en voorzichtig haar hand gepakt en hij had vast wel hemelse gevoelens in zijn buik gekregen, maar zij had hem gekoesterd als een schattige puppy. Minder schattig voelde het toen hij haar voorzichtig door haar kleren heen aan haar borsten had gevoeld. Ze had hem bijna een tikje op zijn neus gegeven en gezegd: "Je bent heel lief, maar dít moet je zo snel mogelijk afleren." En toen zij waren opgestaan (hij teleurgesteld, zij opgelucht) overschaduwde haar lichaam hem helemaal. Alsof het verschil tussen opgelucht en teleurgesteld zijn nog eens vijf centimeter toevoegde aan hun lengteverschil.

Dré was nooit echt teder geweest. Hij had haar na hun eerste afspraakje vol op de mond gekust. Zijn tong had in haar mond gesmaakt als een lauwe runderlap. En bij het pakken van haar hand was zijn greep net iets te stevig, te bezitterig, geweest. Alsof hij zelf niets dan lust voelde en ervan uitging dat zij allang blij was dat zij hand in hand met hem mocht lopen.

De walging die zich van haar meester maakte, had ze nooit geheel kunnen verstoppen. Ze vermoedde dat hij zo gebiologeerd was door haar geur, haar vrouwelijk vormen, haar feromonen, dat de walging die zij voelde, hem volledig was ontgaan. Destijds was ze ervan overtuigd dat ze hem wel kon heropvoeden. Een misvatting die haar duur was komen te staan.

Hij wilde met de liefdesdaad per se wachten tot de huwelijksnacht, zei hij. Dat zullen zijn keurige ouders hem wel hebben meegegeven in zijn opvoeding. Toen het moment eindelijk daar was, kon hij zich geen seconde langer beheersen, waardoor de consumptie van het huwelijk meer op een verkrachting leek. Aan enige vorm van romantiek had hij een broertje dood gehad en dat was ook tijdens de wittebroodsweken niet veranderd. Als een geile beer had hij zich telkens op haar geworpen, niet de moeite nemend zich te ontkleden. Het enige dat hij ontblootte was zijn *Bratwurst* en haar poesje. Ja, zo was het. En het moest altijd zo hijgerig en snel dat hij zonder voor- of naspel binnen een minuut voldaan van haar afrolde, om daarna vrijwel onmiddellijk over te gaan tot de orde van de dag.

Op de onontkoombare verjaardagspartijen van familie hintte hij erop, onder invloed van het nodige bier, dat Maria en hij een geweldig seksleven hadden. Dan knipoogde hij schalks naar haar, maar ze negeerde hem altijd volkomen, hopend dat hij de boodschap zou begrijpen. Echter, terwijl hij zonder alcohol al geen enkele antenne had voor haar subtiele signalen, was hij onder de bedwelming van geestrijk vocht helemaal een ongelikte beer. Wat dat betreft had ze beter kunnen kiezen voor Matthias, die weliswaar ook niet de potentie had om een volleerde Don Juan te worden, maar de indruk wekte dat hij wel van goede wil was.

Kinderen hadden ze nooit gekregen. Maria had wel graag een koter gewild, maar de weerzin tegen de copulatie met haar echtgenoot was veel sterker dan het verlangen naar een kind. Een nazaat met zijn genen zou in het ergste geval wel kunnen uitgroeien tot een monster. Het leek wel of, door de afkeer van de liefde bedrijven met Dré, haar lichaam op slot ging. Ze was ervan overtuigd dat dit haar had behoed voor een ongewenste zwangerschap. Een gelukje bij een groot ongeluk.

Een nieuw verliefd paartje nam plaats op een bankje aan de andere kant van de treurwilg. Voordat Maria rechtsaf sloeg naar de Neustrasse, zag ze tot haar spijt het eerste paartje al ruziënd uit elkaar gaan.

5

DDR 1987

Hoewel Günther wat “achter” was in vergelijking met leeftijdsgenoten, en weinig talenten bezat, werd hij al gauw een steun en toeverlaat voor zijn vader in de slagerij. Hij had een vaste hand als het ging om het snijden en hakken van vlees. Vader leerde hem om altijd een plakje worst aan te bieden aan kinderen, en als een kind dat niet wilde, het dan toch bij het gekochte vlees te doen. Ook leerde hij om vrouwelijke klanten vriendelijk aan te kijken en met hen over koetjes en kalfjes te praten. Hij probeerde het, echt waar, maar bij vrouwen ging het toch nogal eens mis. Zijn ogen bleven dan te lang rusten op hun borsten of billen.

“Vergis je niet,” zei zijn vader, “dames willen graag dat je even naar hun vleeswaren kijkt, maar doe je dat ook maar iets te lang doet, dan vinden ze je direct een gore viezerik. Je ogen mogen er hooguit als een zwaluw langs strijken. Je moet er een antenne voor hebben. Probeer het eens uit op mij, want ik vind het heel belangrijk.”

Günther probeerde zich voor te stellen dat zijn vader een aantrekkelijke vrouw was, maar dat bleek ondoenlijk. Hij was gewoon het tegenovergestelde van een vrouw. Geen slanke taille maar een dikke buik, geen wiegende heupen maar een houterig lichaam, geen borsten maar een vieze behaarde borst. Om te voorkomen dat één van zijn borstharen in het kwaliteitsvlees terecht zou komen, moest hij het boordje van zijn overhemd tot boven aan toe dichtknopen. Zijn vader die zich belachelijk maakte door zich voor te doen als een vrouw. Günther raakte er helemaal van in de war. Daarom begon hij te huilen als een klein kind, waarbij hij zijn lip optrok, zodat zijn te grote boventanden bloot kwamen te liggen.

“Ik kan het niet papa!” snikte hij.

Bijna had zijn vader hem in zijn armen genomen, als een soort natuurlijke reactie, maar bij nader inzien besloot hij om het bij een zwak schouderklopje te laten. Günther bleef alleen achter, hunkerend naar liefde en troost. En een slap aftreksel

daarvan vond hij in een boerenleverworst, die hij in zijn geheel opat.